

Beretn. om tilsynets virksomhed i folketingsåret 2003-04

anledning til, at tilsynet har rettet henvendelse og stillet spørgsmål til bl.a. indenrigs- og sundhedsministeren og forskellige amtskommuner og kommuner.

2. Konkrete sager

Tilsynet har i løbet af folketingsåret modtaget et stort antal henvendelser fra og om enkeltpersoner, der administrativt er berøvet deres frihed. En del af disse henvendelser vedrørte spørgsmål, som ligger uden for tilsynets kompetence, herunder spørgsmål om lovligheden af selve frihedsberøvelsen. Andre sager har tilsynet fundet det mest hensigtsmæssigt at henvise eller videre-sendende til de administrative klage- eller tilsynsmyndigheder på det pågældende retsområde. Tilbage er et antal sager vedrørende selve behandlingen under frihedsberøvelsen. Tilsynet har behandlet disse sager, som bl.a. har afgørende indflydelse på valget af de anmeldte og uanmeldte besøg på psykiatriske afdelinger.

Tilsynet har i de seneste par år haft sager, der drejede sig om enkelte patienter, der i længere perioder har været tvangsfikseret. Tilsynet har på baggrund af disse sager og den seneste kritik fra Europarådets menneskerettighedskommissær i rapporten om Danmark af 8. juli 2004 om brugen af længerevarende tvangsfikseringer besluttet at afholde en høring om emnet. Tilsynet finder i den forbindelse det positivt med de initiativer, som indenrigs- og sundhedsministeren har taget, der betyder, at Sundhedsstyrelsens officielle tvangsstatistik fremover vil indeholde oplysninger om længden af fikseringerne. Derudover har tilsynet valgt området som indsatsområde i det kommende folketingsår, og vil endvidere arbejde for at finde frem til en model, der kan mindske brugen af længerevarende tvangsfikseringer og som kan indarbejdes i en kommende revision af psykiatriloven i 2005/06.

3. Henvendelser og spørgsmål til ministre og andre

3.1 Tvang overfor børn og unge

Tilsynet har bl.a. spurgt indenrigs- og sundhedsministeren om en redegørelse for, hvilke muligheder der er i psykiatrien for at anvende tvang over for børn og unge under 18 år, herunder en oversigt over, hvor mange tilfælde af tvang over for børn og unge under 18 år, der er registreret siden 1999 - fordelt på tvangstilbage-

holdelse, tvangsmedicinering og tvangsfiksering.

Af indenrigs- og sundhedsministerens svar fremgår bl.a., at » ... jeg kan oplyse, at psykiatriloven, som hjemler mulighed for at anvende frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien, ikke opererer med aldersgrænser. Det er således f.eks. ikke et krav, at en person skal være myndig. Det betyder, at der kan være situationer, hvor der kan anvendes tvang over for personer, der er under 18 år.«

Med hensyn til registrering af tvang over for børn og unge under 18 år, er der i svaret en oversigt fra Sundhedsstyrelsen. Af oversigten fremgår bl.a., at der i 2002 var 37 tvangstilbageholdelser mod 32 i 2000. Det fremgår endvidere, at der i 2002 var 23 bæltefikseringer mod f.eks. 29 i 2000.

4. Opfølgning på årsberetninger fra de lokale psykiatriske patientklagenævn for 2003

Det følger af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien § 39, stk. 1, at de lokale psykiatriske patientklagenævn hvert år skal offentliggøre en beretning om deres virksomhed. Det følger samtidig af forarbejderne til den seneste ændring af loven, at det forudsættes, at bl.a. § 71-tilsynet bliver gjort bekendt med årsberetningerne.

Tilsynet har tidligere givet udtryk for at årsberetningerne var meget forskellige og derfor svære at sammenligne. Folketingets Ombudsmand har haft fokus på den samme problemstilling. Det førte i folketingsåret til, at tilsynet tilsluttede sig en opfordring fra Folketingets Ombudsmand til indenrigs- og sundhedsministeren om at sikre sig en ensartet sammenlignelig opbygning af årsberetningerne.

Tilsynet skrev derfor følgende til samtlige de lokale psykiatriske patientklagenævn den 15. juni 2004:

»Tilsynet har med særlig stor interesse læst de lokale psykiatriske patientklagenævns årsberetninger i år.

Tilsynet finder det meget positivt, at der er sket en betydelig forbedring af det statistiske materiale i årsberetningerne. Det har efter tilsynets opfattelse givet en større ensartethed, hvilket bl.a. har øget muligheden for at sammenligne rapporternes informationer.

Tilsynet har dog bemærket, at der er stor variation i den procentvise andel af sager, der omgør og tillægsbev.lovforslag)